GLOBAL COLLEGE OF MANAGEMENT

प्रथम पुन त्रैमासिक परीक्षा-२०७१

कक्षा: ११ | विषय: अनिवार्य नेपाली | पूर्णाङ्क: १००

समय: ३:०० घन्टा | उत्तीर्णाङ्क: ४०

समूह : क

१. तल दिइएका व्यञ्जन वर्णहरूको उच्चारण स्थान र प्रयत्न छुट्याउनुहोस्: ५

क, झ, थ, य, र

२. तल दिइएका शब्दको अक्षरीकरण गरी अक्षर संख्या समेत देखाउनुहोस् : ५

कन्या, धुमधाम, विशेष, माध्यमिक, आज्ञाकारी

३. शुद्ध गरी पुनर्लेखन गर्नुहोस् : ५

पानि साग सम्वन्धित अरु पनि समस्याहरू हुन सक्छन् तिमध्ये खाने पानीको अभाव एउटा हो । पानीको परिमाण कम हुनु, भएको पानी दुसित हुनू र खेर जानू वाष्तवमा समस्या नै हो ।

४. तलको अनुच्छेदमा रेखाङ्कन गरिएका शब्दको पदवर्ग पहिचान गरी लेख्नुहोस् : ५

आम्मै नि , तिमीले के गरेको यस्तो ? नगर्ने काम नगरेकै भए जाती हुन्थ्यो ! अरुसाग एकपटक सोधेको भए त भैहाल्थ्यो तर त्यसो गरेनछौ !

५. तलको अनुच्छेदबाट पाँच ओटा तत्सम र पाँच ओटा आगन्तुक शब्द टिप्नुहोस्: ५

मान्छे सज्जन बन्न उसभित्र ज्ञान, विवेक र सहनशीलता चाहिन्छ । किम, पाउडर दल्दैमा र झकिझकाउ लुगा लगाउदैमा सभ्य भइदैन । महागो मोबाइल बोकेर चौविसै घन्टा इन्टरनेटमा झुन्डिदैमा र ल्यापटपमा रमाउदैमा आधुनिक भइदैन । सारा संसारको ज्ञानराशि आफूभित्र हुल्न सक्नुपर्छ ।

६. तलको अनुच्छेदबाट पाँच ओटा उपसर्ग व्युत्पन्न र पाँच ओटा प्रत्यय व्युत्पन्न शब्द टिप्नुहोस्: ५

अयोग्य नेताहरुले भरिएको यो देशमा खोइ के परिवर्तन होला र ! श्रमिक वर्ग जति सबै विदेशमा छ । देशमा रोजगारी अभिवृद्धि गर्ने कुनै योजना देखिदैन । । यस्तो कार्यबाट कसरी राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको विकास हुन सक्ला ! प्रचूर सम्भावनाको खानी देशमा छ तर हाम्रो दृष्टि नै कमजोर भएपछि के लाग्छ र !

७. तलको अनुच्छेदका वाक्यहरुलाई आवश्यक सुधार सहित सामान्य भूतकालमा परिवर्तन गर्नुहोस् : ५

अस्मिता खाजा खान्छिन् । उनी खाना खाएपछि हतार हतार गृहकार्य सिध्याउछिन् । उनी बास्केटबल खेल्न जान्छिन् । बास्केटबलमा सबैलाई जित्छिन् । उनी मुसुक्क हास्दै घर फर्कन्छिन् ।

८. तलका अनुच्छेदमा भएका एकवचनका वाक्यहरूलाई बहुवचनमा परिवर्तन गर्नुहोस्: ५

प्रमेश विदेश गयो । त्यहाँ उसले पाँच वर्ष पढ्ने छ । त्यसपछि ऊ नेपाल फर्कने छ । उसको साथीले उसलाई स्वागत गर्नेछ । ऊ त्यो बेला दङ्ग पर्ने छ । ऊ फेरि विदेश जाने छैन ।

९. तल दिइएको अनुच्छेद पढी सोधिएका प्रश्नहरूको छोटो छरितो उत्तर लेख्नुहोस्: १०

शिक्षामा महिलाहरू पछि पर्नुमा आर्थिक तथा सामाजिक कारणहरू नै प्रमुख भए तापनि देशको भौगोलिक बनावट तथा विगतमा राजनीतिक कारण पनि रहेको थियो । शिक्षामा महिला सहभागिता कम हुनुका आर्थिक र सामाजिक कारणहरूका रुपमा आर्थिक विपन्नता, शैक्षिक चेतनाको कमी, परम्परागत सामाजिक धारणा , अन्ध विशवास तथा रूढिवाद, छिटो विवाह, घरायसी काममा महिलाको बढी संलग्नता आदिलाई लिन सकिन्छ । यस्तो अवस्थामा महिला शिक्षाको उपयुक्त विकासका लागि उल्लिखित कारणहरूलाई ध्यानमा राखेर योजना बनाई कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नु पर्दछ । खास गरी महिला शिक्षाप्रति रहेका नकारात्मक धारणा, अन्ध विश्वास, सामाजिक भेदभाव हटाई शैक्षिक चेतनामा अभिवृद्धि गर्ने खालका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी सबैले पढ्न पाउने अधिकारको कदर गर्ने र छोरीहरूलाई स्कुल पठाउने कार्यमा समाजलाई अभिप्रेरित गरिनु आवश्यक छ । त्यसै गरी भौगोलिक दृष्टिले विकट र दुर्गम क्षेत्रहरूमा विद्यालय तथा अन्य शिक्षण संस्था खोल्ने कामलाई प्राथमिकता दिनु र विपन्न वर्गका लागि आयमूलक कार्यक्रम तथा उपयुक्त रोजगारीको अवसर सृजना गरिनु आवश्यक देखिन्छ ।

प्रश्नहरू :

क) शिक्षामा महिलाहरू पछि पर्नुका कारणहरू के के हुन् ?

ख) शिक्षामा महिला सहभागिता कसरी गराउन सकिन्छ ?

ग) महिला शिक्षाको उपयुक्त विकासका लागि कस्ता योजनाहरू आवश्यक हुन्छन् ?

घ) यस अनुच्छेदलाई सुहाउने शीर्षक के हुन सक्छ?

ङ) विपन्नता, संलग्नता, उपयुक्त, अभिवृद्धि शब्दको अर्थ लेख्नुहोस् ।

१०. तलको अनुच्छेद पढी मुख्य मुख्य पाँच ओटा बुँदा टिपोट गर्नुहोस् : ५

एक दिन कान्छा राजकुमार सिकार खेल्दै जाादा जङ्गलमा एउटा सेतो मृगलाई पछ्याउादै निकै टाढा पुगे । उनी अचानक राक्षसहरू बस्ने गरेको ओडारमा पुगे । त्यस ओडारमा सात जना राक्षसनीहरू बसोवास गर्थे । ती सात राक्षसनीहरूमध्ये कान्छी चाहिा श्राप पाएर केही समयका निम्ति स्वर्गबाट पृथ्वीमा आएकी मालती नामकी अप्सरा थिइन् । उनीसित राजकुमार मधुकरको प्रेम भयो । राक्षसनीहरूले सेतो मृगका माध्यमबाट सिकारीहरूलाई झुक्क्याई त्यस ओडारमा ल्याउने र एक महिना पुगेपछि खाने गरेको कुरा मालतीबाट मधुकरले थाहा पाए । अब यस्तो अप्ठ्यारो अवस्थाबाट फुत्कने उपाय मधुकर र मालती दुवैले खोज्न थाले । सय मन फलामको चिउरा खाएर, सय मन दुध पिएर, तलाउको बिचमा रहेको फटिकको खम्बा एकैपटकमा तोडेर त्यहाबाट निस्केको वायुपङ्खी घोडामा चढेर त्यो क्षेत्र पार गर्न सके राक्षसको राज्यबाट मुक्त हुने उपाय पत्ता लाग्यो । यसै अनुसार प्राप्त भएको वायुपङ्खी घोडामा मालतीलाई चढाएर मधुकरले समुद्रको आधाआधीसम्म मात्र के पुऱ्याएका थिए, ठिक त्यही वेला राक्षसनीहरू आफ्नो मायावी शक्तिको प्रयोग गरेर उड्दै आई वायुपङ्खी घोडाको पुच्छरमा झुन्डिए । राजकुमार मधुकरले आफ्नो सुदर्शन चक्रद्वारा घोडाको पुच्छर काटी ६ जना राक्षसनीहरूलाई समुद्रमा खसालिदिए ।

११. माथि प्रश्न नं. १० मा दिइएको अनुच्छेदलाई एक तृतीयांशमा संक्षेपीकरण गर्नुहोस्: ५

१२. 'बहुजातीय देश नेपाल' शीर्षकमा एक अनुच्छेद तयार पार्नुहोस् : ५

१३. तल दिइएका मध्ये कुनै एक शीर्षकमा ३०० शब्दमा नघटाई निबन्ध लेख्नु होस् : १०

(क) मेरो जीवनको लक्ष्य

(ख) नेपालको पानी सम्पत्तिको खानी

(ग) सामाजिक उत्थानमा महिला वर्गको भूमिका

१४. तल दिइएको **एक चिहान** उपन्यासको अंश पढी अन्त्यमा सोधिएका प्रश्नहरूको उत्तर दिनुहोस् : ५×२=१०

आफ्नो जाति र समाजमा भएको मर्दापर्दा दान दक्षिणा दिने र भात भतेर ख्वाउने इत्यादि करै लाग्ने चाल चलनमाथि अष्ट नारान घृणा र आलोचना मात्र गर्ने होइन, आक्रमण गरी उघाड नै खुवाइ आइरहेका थिए । मर्दा नजिकका नाता, सम्बन्धीहरू रोएर बिचाः आउने प्रथालाई उनले बन्द गरिदिएका थिए । शिवनारान र उनका अरू भाइहरू पनि बाबुको क्रान्तिकारी विचारबाट प्रभावित थिए । यसैले उनीहरूले पनि बाबुको नाममा दान दक्षिणा दिने र भोजभतेर खुवाउने कुनै पनि काम गरेका थिएनन् । 'बाबुप्रतिको हाम्रो परम श्रद्धा यही हो' भन्ने उनीहरूको भनाइ थियो ।

प्रश्नहरू:

क) माथिको अनुच्छेदका आधारमा अष्ट नारानका चारित्रिक विशेषताका बारेमा लेख्नुहोस् ।

ख) 'एक चिहान' उपन्यासले सामाजिक कुसंस्कारका बारेमा कस्तो दृष्टिकोण प्रस्तुत गरेको छ ? लेख्नुहोस् ।

१५. तल दिइएका मध्ये कुनै दुई प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् : ५×२=१०

अ) दिइएको कवितांश पढी अन्त्यमा सोधिएका प्रश्नको छोटो छरितो उत्तर दिनुहोस्:

तराई हाम्रो सुनको टुक्रा हिमाल हिराको
माटो र पानी पहिलो धन धर्तीका छोराको
ए कहाँबाट हेरौँला संसार सन्झ्यालै नरहे
नेपाली हामी रहौँला कहाँ नेपालै नरहे ।

प्रश्नहरू:

क) तराईलाई 'सुनको टुक्रा' भन्नुको तात्पर्य के हो ?

ख) 'धर्तीका छोरा' भनेर कसलाई भनिएको हो ?

ग) 'माटो' र 'पानी' पहिलो धन कसरी हुन सक्छ?

घ) 'ए कहाँबाट हेरौँला संसार सन्झ्यालै नरहे' भन्नुको आशय के हो ?

ङ) नेपाल नरहे नेपाली किन रहँदैनौँ ?

आ) दिइएको कथांश पढी सोधिएका प्रश्नहरूको छोटो छरितो उत्तर दिनुहोस् :

म बिस्तारै सडकको ठुलो ढोकाबाट निस्कँ अनि भरिएका आँखाले ढोकाको डन्डीबाट भित्र हेरेँ, गौरी मतिर हेरिरहेकी थिई- "तिमी हाम्री दिदीआमाको घर नआऊ है, शङ्कर ! त्यो त बोक्सी बुढी ।" गौरी हात हल्लाई हल्लाई भन्दै थिई । दिदीआमा र गौरीका बुबा माथि बरन्डामा उभिरहेका थिए । "हेर मलाई गाली गरेकी ? यो मोरो माग्ने छिमेकमा छोरी भाँड्न आँट्यौ तिमीले । छोटाको हावा लागेपछि बडाको स्वभाव कताबाट होस् ? यो छोटाहरूको टोल नछोडेसम्म यिनले छोड्ने होइनन् । " दिदीआमा बुबासँग भन्दै थिई ।

प्रश्नहरू :

क) गौरीले शङ्करलाई किन "दिदीआमाको घर नजाऊ" भनेकी हो ?

ख) गौरीले आफ्नी फुपूदिदीलाई 'बोक्सी बुढी' भन्नु उपयुक्त हो त ?

ग) "छोटाको हावा लागेपछि बडाको स्वभाव कताबाट होस् ?" भन्नुको तात्पर्य के हो ?

घ) यस अनुच्छेदमा छिमेकीहरूबीच कस्तो विषमता रहेको देखाइएको छ ?
ङ) गौरी र शङ्करका बीच कस्तो सम्बन्ध देखापर्छ ?

इ) दिइएको निबन्धांश पढी अन्त्यमा सोधिएका प्रश्नको छोटो छरितो उत्तर दिनुहोस् :
विद्याको सर्टिफिकेट कोठाको बासकमा हुन्छ । भलादमीको प्रमाण पत्र सधैँ उसका शरीर उपर विज्ञापन जाहेरी गर्दछ । पोसाक मात्र पहिला पास हो । त्यसमा पनि रेसमी रुमालको फुलदार फर्काइ र टोपीको कर्काइले पहिलो श्रेणीमा उत्तीर्ण भएको जनाउँछ । कपालको छाँट र जुँगाको कटाइले दोस्रो परीक्षाको परिचय दिन्छ । फेरि आँखीभौँको मसिनो डोराले, ओठ र गालाको फिक्का हलुका लालीको सुस्त चढाइले उत्तम श्रेणी जनाउँछ । सबको शिखर, एउटा सौन्दर्य वर्धक कोठी र अत्तरको हरहराउँदो खुसबुले सडकमा हिँड्नेहरूको नाक र नजरमा आक्रमण गरेको हुनुपर्दछ । यसमा पनि विशिष्टता हिँडाइको कला, लच्काइ, हाउभाउ, हास्य र बोलीमा निर्भर रहन्छ ।

प्रश्नहरु:

क) 'विद्याको सर्टिफिकेट कोठाको बाकसमा हुन्छ' भन्नुको तात्पर्य के हो ?
ख) उपर्युक्त निबन्धांशमा कस्तो प्रकारको भलादमीलाई चिनाइएको छ ?
ग) निबन्धकारले कसलाई उत्तम श्रेणीको भलादमी मानेका छन् ?
घ) भलादमीको विशिष्टता के कुराबाट थाहा पाइन्छ ?
ङ) यस निबन्धांशको मूल आशय के हो ?

१६. हर्कबहादुर जस्ता गरीबहरुको जीवनस्तर उकास्न के गर्नुपर्ला ? आफ्नो धारणा लेख्नुहोस्: ५

समाप्त

GLOBAL COLLEGE OF MANAGEMENT

प्रथम पुन त्रैमासिक परीक्षा-२०७१

कक्षा: ११ | विषय: अनिवार्य नेपाली | पूर्णाङ्क: १००

समय: ३:०० घन्टा | उत्तीर्णाङ्क: ४०

समूह : ख

१. तल दिइएका व्यञ्जन वर्णहरूको घोषत्व र प्राणत्वका आधारमा वर्गीकरण गर्नुहोस्: ५
घ, ट, म, र, स

२. तल दिइएका शब्दको अक्षरीकरण गरी अक्षर सङ्ख्या समेत देखाउनुहोस् : ५
औजार, व्याख्या, घचेटाघचेट, परीक्षा, विशेषण

३. तलको अनुच्छेदमा रेखाङ्कन गरिएका शब्दको पदवर्ग पहिचान गरी लेख्नुहोस् : ५
हास्ने मान्छे सुखी हुन्छ तर अनावश्यक रुपमा हास्दा आफूलाई बेफाइदा नि हुनसक्छ । हास्यव्यंगका किताब पढ्दा त आहा क्या आनन्द आउछ । हासाइ स्वास्थ्यसाग जोडिएको विषय हो ।

४. शुद्ध गरी पुनर्लेखन गर्नुहोस् : ५
अहीलेका विद्यार्थिहरू प्रेम का कुरामा मरिहत्ते गर्छन् । प्रेम गर्नू नराम्रो होइन तर त्यशलाई पारिबारिक र सामाजिक मर्यादाभित्र राख्न सके राम्रो हुन्थ्यो, होइन र इच्छाहरु बिवेकका वषमा पार्न सक्नुपर्छ ।

५. तलको अनुच्छेदबाट ५ ओटा तद्भव र ५ ओटा आगन्तुक शब्द टिप्नुहोस् : ५
अहिले इन्जिनियरिङ्ग तथा कम्प्युटर प्रविधि, व्यवस्थापन र मेडिकल विषयहरूको उच्च अध्ययनका निम्ति युरोप र अमेरिका जाने लहर नै चलेको छ । पढ्न गएका विद्यार्थी यता नफर्कने क्रम बढ्दो छ । यो त हाम्रो देशका लागि बहुत समस्याको कुरा हो ।

६. तलको अनुच्छेदबाट पाँच ओटा उपसर्ग व्युत्पन्न र पाँच ओटा प्रत्यय व्युत्पन्न शब्द टिप्नुहोस्: ५
असल मानिसहरू अकालमै मर्ने गरेका छन् भने नालायक बद्मासहरू वर्षौ वर्ष बाच्ने गरेका छन् । नेपाली सामाजिक परिवेशमा हेर्ने हो भने त धूर्त्याइका खेलाडीहरूले अमर भएर प्रगति गरेका छन् ।

७. तलको अनुच्छेदका वाक्यहरूलाई आवश्यक सुधार सहित स्त्रीलिङ्गमा परिवर्तन गर्नुहोस् ५
मेरो भाइ पढ्दै छ । ऊ धेरै तेजिलो छ । ऊ गाईको दुध खान्छ । ऊ आमालाई असाध्यै माया गर्छ । ऊ सारै राम्रो छ ।

८. तलको अनुच्छेदका वाक्यहरूलाई इच्छार्थक भावमा परिवर्तन गर्नुहोस् : ५
तिमी उत्तर मिलाउाछौ । म पनि राम्रै लेख्छु । ऊ चाहिं के गर्छ ? बहिनी त पढिरहन्छिन् । ता पनि अब राम्ररी पढ् है !

९. तल दिइएको पाठ अंश पढी सोधिएका प्रश्नहरूको छोटो छरितो उत्तर लेख्नुहोस् : १०
नेपालका धेरैजसो भाषाहरू अहिलेसम्म पनि कथ्य (मौखिक) परम्परामा मात्र सीमित छन् । लेख्य परम्परा भएका भाषाहरूमा नेपाली, नेवारी, मैथिली, लिम्बू, भोजपुरी, अवधी आदिलाई लिन सकिन्छ । अन्य केही भाषाहरू भरखरै लेख्य परम्पराको खुट्किलामा उक्लादै छन् । यस्ता भाषाहरूमा थारू, तामाङ, मगर, गुरुङ र राई समूहका भाषाहरूमध्ये थुलुङ, बान्तवा, चाम्लिङ, खालिङ कुलुङ आदि हुन् ।लेख्य परम्परा वा लिपि भएका भाषाहरूमध्ये नेपाली भाषा साहित्यका दृष्टिले विकसित र सम्पन्न मानिन्छ । यस भाषामा शैक्षिक प्रयोगका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरू तयार भइसकेको हुनाले उक्त दृष्टिले यसमा विशेष प्रयासको खाचो नहुन सक्छ तर नेपाली राष्ट्रभाषाका साथै सरकारी कामकाजको समेत भाषा भएकाले त्यसको भूमिका निर्वाह गर्नका लागि आवश्यक हुने विकासको यसमा पनि जरुरत पर्छ । नेवारी र मैथिली भाषाहरू पनि लेख्य परम्परा र साहित्यका दृष्टिले विकसित भाषा मानिन्छन् । ऐच्छिक विषयका रूपमा माध्यमिक तहदेखि स्नातकोत्तर तहसम्म पठन पाठन हुने व्यवस्था भई सकेका यी भाषाहरूलाई शैक्षिक प्रयोगका दृष्टिले सामान्य पूर्वाधार रहेका भाषाका रूपमा लिन सकिन्छ । सबै भाषाको विकासको गति र स्तर समान किसिमको हुदैन । भाषाको विकासको गतिलाई तीव्र बनाउन सम्बन्धित भाषाभाषीहरूमा शैक्षिक स्तरको विकास र भाषिक प्रतिबद्धताको ठुलो महत्व रहन्छ । भाषाभाषीहरूमा जति शिक्षित तथा साक्षरहरूको संख्या बढ्दै गयो उति सम्बन्धित भाषाको उन्नति र प्रगतिमा योगदान पुग्न सक्छ । आफ्नो भाषामा शिक्षितहरू बढे भने त्यसमा उनीहरूले सम्बन्धित साहित्यिक गतिविधिमा भाग लिई भाषाको अभिवृद्धिमा सघाउन सक्छन् भने साक्षरहरूको संख्या बढेमा सो भाषामा लेखिएका पाठ्य सामग्रीहरूका लागि पाठकहरू पनि बढ्दै जाने हुन्छन् तर नेपालमा कतिपय भाषाभाषीहरू यस्ता पनि छन् जो गरिबी र निरक्षरताको जीवन गुजारिरहेका छन् । जबसम्म तिनीहरूलाई उक्त निम्नतम जीवन स्तरबाट उकास्न सकिदैन तबसम्म तिनीहरूमा आफ्नो भाषा संस्कृतिको जगेर्ना गर्न सक्ने क्षमता र जागरुकता कमै विकसित हुन सक्छ । यसरी शिक्षत तथा साक्षरहरूको प्रतिशत बढी भएका भाषभाषीहरूमा आफ्नो भाषा संस्कृतिको विकासप्रतिको

जागरुकतामा विशेष वृद्धि हुनु र साक्षरताको प्रतिशत कम भएका भाषभाषीहरूमा चाहिं उक्त जागरुकताको असर कम देखिनुबाट पनि यस कुराको पुष्टि हुन्छ ।

प्रश्नहरू :

क) लेख्य परम्परा भएका नेपालका भाषाहरू कुन कुन हुन् ?

ख) नेपालमा नेपाली भाषको भूमिका कस्तो छ ?

ग) भाषा विकासको गति र स्तर अभिवृद्धिलाई के के कुराले कसरी सहयोग पुऱ्याउछन् ?

घ) अशिक्षित र निरक्षर समुदायका भाषाभाषीहरूको भाषा संरक्षण कसरी गर्न सकिन्छ ?

ङ) **'माध्यम'**, **'साक्षर'**, **'निरक्षर'** र **'भाषभाषी'** शब्दको अर्थ लेख्नुहोस् ।

१०. तलको अनुच्छेद पढी मुख्य मुख्य पाँच ओटा बुँदा टिपोट गर्नुहोस् : ५

तिनताक मेरो डेरा सहर नजिकैको गाउामा थियो । आफ्नो कामका निम्ति मैले नित्य सहर जानुपर्थ्यो । मेरा छिमेकमा एक जना आइमाई मेरै उमेरकी थिइन् । उनी पनि किनमेल र आफ्ना इष्टमित्रसाग भेटघाट गर्न दिनहु भने जस्तो सहर जाने गर्थिन् । म भरखर त्यस गाउामा बस्न गएकाले त्यहाका सबैजसो मानिस मेरा निम्ति नौला थिए । यी आइमाई भने छिमेकी भएकी हुनाले कहिले काहीं बोलचालसम्म हुन्थ्यो । एक दिन उनी सहर जाने वेला पारेर म पनि हिाडो । सधैं एक्लै भनेजसो हिाड्नु पर्ने हामी दुबै थरीलाई त्यस दिन कुरा गर्दै सहर जान पाउादा बाटो काटेको भत्तै भएन, मानौं आाखा एकचोटि झिम्म होउन्जेलमै हामी गाउाबाट सहर पुगि हाल्यौं । सहरबाट फर्कादा प्रायः घाम डुब्ने वेला हुन्थ्यो र कहिले काहीं त झमक्कै साझ पनि परि हाल्थ्यो । घर आइ पुग्ने वेलामा अलिकता बाटो डरलाग्दो खालको थियो । सहर पुगेपछि केही असजिलो माने झैं गरी भने पनि सागै फर्कन पाए हुन्थ्यो भन्ने कुरा उनले चुहाइन् । साझमा हामी सागै फर्क्यौं पनि । फकादा मैले अबदेखि सहर जाादा आउादा सकभर सागै जाने आउने कुरा चलाए अनि त्यस्तै हुन थाल्यो । मैले एक जना आइमाई साथी छिटै बनाइ हालो ।

११. माथि प्रश्न नं. १० मा दिइएको अनुच्छेदलाई एक तृतीयांशमा संक्षेपीकरण गर्नुहोस्: ५

१२. 'नेपालमा लोडसेडिङ्ग समस्या' शीर्षकमा १५० शब्द सम्मको एक अनुच्छेद लेख्नुहोस्:५

१३. तल इिएका मध्ये कुनै एक शीर्षकमा निबन्ध लेख्नुहोस् : १०

क) देश निर्माणमा युवा वर्गको भूमिका

ख) मेरो बाल्यकाल

ग) प्राविधिक शिक्षाको महत्व

१४. तल दिइएको **एक चिहान** उपन्यासको अंश पढी अन्त्यमा सोधिएका प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् : ५

"त्यसो भए डरलाग्दो कुरा छ बाबु ! अब कहिल्यै नबोलाउनू ती डाक्टरलाई फेरि। मलाई राम्रै थाहा छ उनी हृदयमा लेस पनि दया भएका मानिस होइनन् ; आजसम्म टोलको कोही बिरामीलाई मुफतमा दिएका पनि छैनन् ।" सशङ्कित भावमा अष्ट नारानले भने । वृद्ध, अनुभवी आफ्ना बाबुको यो कुरा सुनेर शिवनारानको हृदयमा नि शङ्काको बीजारोपण भयो तापनि आपत्मा काम दिएका हुनाले उनको गरिबीले त्यो शङ्कालाई जिउन दिएन । यसैले शिव नारानले आफ्ना पिताज्यू अष्ट नारानलाई सम्झाएर भने– "डाक्टर गोदत्त प्रसाद सायद अगि खराबै थिए होलान् तर पछि बदलिने मानिसहरू पनि त धेरै छन् बा ! कति दायलु मानिस पनि त पछि अनौठोसाग निर्दयी भएर गएका छन् ।"

प्रश्नहरू:

क) माथिको पहिलो अनुच्छेदमा गोदत्त प्रसादको चरित्रबारे गरिएको आशङ्का कत्तिको उचित छ ? तर्क सहित लेख्नुहोस् ।

ख) माथिको दोस्रो अनुच्छेदमा व्यक्त गरिएको भनाइ अनुसार गोदत्त प्रसादमा परिवर्तन आएकै हो त ? उपन्यासका आधारमा स्पष्ट पार्नुहोस् ।

१५. कुनै दुई प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् २×५=१०

अ) दिइएको कवितांश पढी सोधिएका प्रश्नहरूको छोटो छरितो उत्तर दिनुहोस् : ५

उसलाई थाहा छ–
लुगा फाट्छ, छाला फाट्दैन
ऊ नाङ्गो आङले भारी बोक्छ
ऊ नाङ्गो आङले धर्ती जोत्छ
हो, गाउाका सभा समारोहमा जाादा
हर्क बहादुर–
टिठलाग्दा आाखाले
घरी झन्डा र घरी आफ्नो आङ हेर्छ
घरी आफ्नो आङ र घरी झन्डा हेर्छ
सायद हर्क बहादुर
छातीभित्र अट्टहास पनि हास्छ

प्रश्नहरू :

क) "लुगा फाट्छ छाला फट्दैन" भन्नुको तात्पर्य के हो ?

ख) हर्क बहादुरले घरी झन्डा र घरी हाङ हेर्नुको कारण के हो ?

ग) हर्क बहादुर किन अट्टहास हास्छ ?
घ) यस कवितांशमा श्रमिक जीवनको कस्तो चित्र प्रस्तुत छ ?
इ) यस कवितांशको मूल भाव के हो ?

आ) तल दिइएको कथांश पढी अन्त्यमा सोधिएका प्रश्नहरूको छोटो छरितो उत्तर दिनुहोस् :

यस्तै हो, मैले पनि सहेर बसि दिएको भए किन झगडा हुन्थ्यो ? एउटै सिरान गरेर सुतेपछि कहिले काहीं गोडा लाग्छ नाइ, झगडा भो भन्दैमा धर्म छोड्नु हुन्छ ? आफूले साचो मनले उपकार गरेपछि उसको आत्माले पनि गर्न कर लाउाछ । अमृत रोपेको ठाउामा विष फलेको कतै सुनेका छौ ? माटाको भर ढुङ्गो, ढुङ्गाको भर माटो, संसार भरैभरमा अडेको छ ।

प्रश्नहरू :

क) यो भनाइ कसको हो ?
ख) झगडाको कारण के देखिन्छ ?
ग) झगडा भो भन्दैमा किन धर्म छाड्नु हुन्न ?
घ) 'संसार भरैभरमा अडेको छ' भन्नुको तात्पर्य के हो ?
इ) यस कथांशको मुख्य सार लेख्नुहोस् ।

इ) तल दिइएको निबन्धांश पढी अन्त्यमा सोधिएका प्रश्नहरूको छोटो छरितो उत्तर दिनुहोस्:

नारीलाई नरकको मूल ढोका नठान्ने र जीवनका सबैजसो क्षेत्रमा स्त्री पुरुषको बराबर हक हुनु पर्छ भन्ने एवम् पछौटे देशका आइमाईलाई घर नाउाको झ्यालखानाभित्र डुबि रहन नदिई सामाजिक क्षेत्रमा हौस्याउनेहरू साहित्य तथा राजनीति आदितर्फ लागेका आधुनिक युवाहरू नै हुन् ।

प्रश्नहरू :

क) 'नारीलाई नरकको मूल ढोका नठान्ने' भन्नुको तात्पर्य के हो ?
ख) आधुनिक युवाहरू स्त्री पुरुषका विषयमा कस्तो दृष्टिकोण रहेको छ ?
ग) माथिको सन्दर्भबाट नेपाली समाजको कस्तो तस्बिर प्रस्तुत भएको छ ?
घ) लेखकको नारी सम्बन्धी मान्यता कस्तो रहेको छ ?
ङ) यो निबन्धांश कुन सन्दर्भमा आएको हो ?

१६. नारीपुरुष मित्रताका फाइदाहरू के के हुन सक्छन् ? आफ्नो प्रतिकृया लेख्नुहोस् : ५

समाप्त